

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **140780** (13) **U**
(51) МПК
G01N 21/55 (2014.01)

МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ ТА
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
УКРАЇНИ

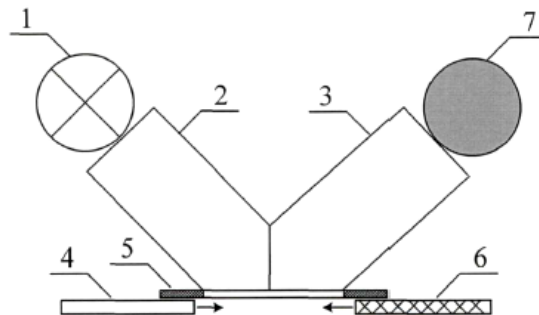
(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: u 2019 08799	(72) Винахідник(и): Бабенко Олексій Вікторович (UA), Падун Андрій Васильович (UA)
(22) Дата подання заявки: 22.07.2019	(73) Власник(и): ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, Хмельницьке шосе, 95, м. Вінниця, 21021 (UA)
(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель: 10.03.2020	
(46) Публікація відомостей про видачу патенту: 10.03.2020, Бюл.№ 5	

(54) ПРИСТРІЙ ДЛЯ ВИМІРЮВАННЯ КОЕФІЦІЕНТІВ ВІДБИТТЯ

(57) Реферат:

Пристрій для вимірювання коефіцієнтів відбиття містить оптично зв'язані джерело випромінювання, тримач зразків, рухомий відбивач, на який нанесено відбивне покриття, установлений з можливістю переміщення і приймач випромінювання. Додатково введено вхідний і вихідний циліндри, що розташовані один відносно одного під кутом 90° і відносно тримача зразків під кутом 45° . Початок вхідного циліндра з'єднано з джерелом випромінювання, а його кінець з'єднано з тримачем зразків. Початок вихідного циліндра з'єднано з тримачем зразків, а його кінець з'єднано з приймачем випромінювання. Обидва циліндри зафіксовані в корпусі, що забезпечує їх нерухомість. Рухомий відбивач, на який нанесено відбивне покриття, встановлений з можливістю руху паралельно площині тримача зразків і по чергово із зразками, що досліджуються.

UA 140780 U

Корисна модель належить до виміральної техніки, зокрема до засобів дослідження матеріалів за допомогою оптичних засобів і може бути застосована для вимірювань коефіцієнта відбиття плоских поверхонь.

Відомий пристрій для виміру абсолютних спектральних коефіцієнтів відбиття та направлено пропускання (патент України № 45692, МПК G01J3/42, опубл. 15.04.2002 р., бюл. № 4), що містить: розташовані по ходу променя джерело світла, монохроматор, робочий і референтний канали, інтегровальну сферу і приймач випромінювання, причому на виході монохроматора встановлено двоплечовий світловод з колімуючими насадками і ондулятором, а на вході приймача випромінювання - триплечовий світловод з колімуючими і збираючою насадками і заслінками, одна з яких з поглинаючим і дифузно відбиваючим покриттями розташована в отворі виходу дзеркальної компоненти, а друга заслінка з поглинаючим покриттям розташована в отворі зразка інтегровальної сфери.

Недоліком такого пристрою є те, що він побудований з використанням дороговартісних елементів і потребує калібрування шляхом виконання відповідних вимірів на двох стандартних зразках з відомим значенням коефіцієнта повного відбиття. Це ускладнює його використання під час аналізу і проектування систем внутрішнього і зовнішнього освітлення.

Найбільш близьким аналогом по технічній суті до запропонованої корисної моделі є пристрій (патент України № 64719, МПК G01N 21/55, опубл. 15.03.2004 р., бюл. № 3), що містить оптично зв'язані джерело випромінювання, вхідний та вихідний поворотні відбивачі, установлені з можливістю переміщення за загальною напрямною, тримач зразків, основний та додатковий рухомі відбивачі, установлені з можливістю переміщення вздовж лінії, перпендикулярної площині установки зразка, і приймач випромінювання, причому вхідний та вихідний поворотні відбивачі виконані у вигляді прямої трикутної призми з можливістю повороту навколо осі, перпендикулярної основі призми і переміщення паралельно площині установки зразка, основний рухомий відбивач установлений з можливістю повороту відносно осі, що лежить в площині установки зразка, при цьому основний та додатковий рухомі відбивачі паралельні цій площині і разом з тримачем зразків установлені з можливістю поступального переміщення перпендикулярно площині установки зразка.

Недоліком даного пристрою є збільшена тривалість і складність вимірювання для досягнення необхідної точності під час аналізу і проектування систем внутрішнього і зовнішнього освітлення за рахунок використання вхідного та вихідного поворотних відбивачів і необхідності повороту навколо осі, перпендикулярної основі призми і переміщення паралельно площині, а також основного та додаткового рухомого відбивачів, які мають можливість поступального переміщення перпендикулярно площині установки зразка.

В основу корисної моделі поставлено задачу створення пристрою для вимірювання коефіцієнтів відбиття, в якому за рахунок введення нових елементів та зв'язків досягається можливість збільшення швидкості вимірювання коефіцієнтів відбиття поверхонь, що приводить до підвищення якості аналізу і проектування систем внутрішнього і зовнішнього освітлення.

Поставлена задача вирішується тим, що пристрій для вимірювання коефіцієнтів відбиття, що містить оптично зв'язані джерело випромінювання, тримач зразків, рухомий відбивач, на який нанесено відбивне покриття, установлений з можливістю переміщення і приймач випромінювання, який відрізняється тим, що в нього введено вхідний і вихідний циліндри, що розташовані один відносно одного під кутом 90° і відносно тримача зразків під кутом 45° , причому початок вхідного циліндра з'єднаний з джерелом випромінювання, а його кінець з'єднаний з тримачем зразків, початок вихідного циліндра з'єднаний з тримачем зразків, а його кінець з'єднаний з приймачем випромінювання причому обидва циліндри зафіксовані в корпусі, що забезпечує їх нерухомість, а рухомий відбивач, на який нанесено відбивне покриття, встановлений з можливістю руху паралельно площині тримача зразків і почергово із зразками, що досліджуються.

На кресленні подана структурна схема пристрою для вимірювання коефіцієнтів відбиття.

На кресленні позначені: джерело випромінювання - 1, вхідний циліндр - 2, вихідний циліндр - 3, рухомий відбивач, на який нанесено відбивне покриття - 4, тримач зразків - 5, зразок, що досліджується - 6, приймач випромінювання - 7.

Пристрій для вимірювання коефіцієнтів відбиття містить джерело випромінювання 1, яке з'єднане з початком вхідного циліндра 2, кінець якого з'єднаний з тримачем зразків 5, що в свою чергу з'єднаний з початком вихідного циліндра 3, кінець якого приєднаний до приймача випромінювання 7, рухомий відбивач 4, на який нанесено відбивне покриття, встановлений з можливістю руху паралельно площині тримача зразків 5 почергово із зразками 6, що досліджуються, причому вхідний циліндр 2 і вихідний циліндр 3 розташовані один відносно одного під кутом 90° і кожен з них відносно тримача зразків 5 розташовані під кутом 45° .

Пристрій працює наступним чином.

Рухомий відбивач 4, на який нанесено відбивне покриття, переміщується паралельно площині тримача зразків 5 і утримується ним в положенні, коли вісь тримача зразків 5, що проходить через його середину, співпадає з віссю рухомого відбивача 4, на який нанесено відбивне покриття, що проходить через його середину. Вмикається джерело випромінювання 1 і випромінювання проходить через вхідний циліндр 2, через отвір в тримачу зразків 5 і відбивається від рухомого відбивача 4, на який нанесено відбивне покриття. Після відбиття, випромінювання проходить через вихідний циліндр 3 і сприймається приймачем випромінювання 7, який реєструє значення освітленості $E_{\text{відб}}$ рухомого відбивача 4, на який нанесено відбивне покриття. Після цього, рухомий відбивач 4, на який нанесено відбивне покриття, переміщуючись паралельно площині тримача зразків 5, повертається в початкове положення за межі пристрою, а джерело випромінювання 1 вимикається.

Зразок 6 переміщується паралельно площині тримача зразків 5 і утримується ним в положенні, коли вісь тримача зразків 5, що проходить через його середину, співпадає з віссю зразка 6, що проходить через його середину. Вмикається джерело випромінювання 1 і випромінювання проходить через вхідний циліндр 2, через отвір в тримачу зразків 5 і відбивається від зразка 6. Після відбиття, випромінювання проходить через вихідний циліндр 3 і сприймається приймачем випромінювання 7, який реєструє значення освітленості зразка 5 $E_{\text{зр}}$.

Після цього, зразок 6, переміщуючись паралельно площині тримача зразків 5, повертається в початкове положення за межі пристрою, а джерело випромінювання 1 вимикається.

Коефіцієнт відбиття визначається за формулою:

$$\rho = \frac{E_{\text{зр}}}{E_{\text{відб}}}, \quad (1)$$

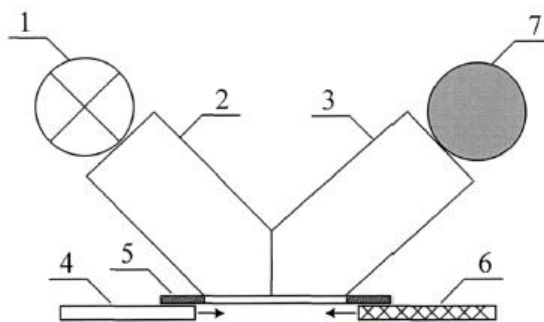
де $E_{\text{зр}}$ - значення освітленості зразка, Лк;

$E_{\text{відб}}$ - значення освітленості рухомого відбивача, на який нанесено відбивне покриття, Лк.

25

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

Пристрій для вимірювання коефіцієнтів відбиття, що містить оптично зв'язані джерело випромінювання, тримач зразків, рухомий відбивач, на який нанесено відбивне покриття, установлений з можливістю переміщення і приймач випромінювання, який **відрізняється** тим, що додатково введено вхідний і вихідний циліндри, що розташовані один відносно одного під кутом 90° і відносно тримача зразків під кутом 45° , причому початок вхідного циліндра з'єднано з джерелом випромінювання, а його кінець з'єднано з тримачем зразків, початок вихідного циліндра з'єднано з тримачем зразків, а його кінець з'єднано з приймачем випромінювання причому обидва циліндри зафіксовані в корпусі, що забезпечує їх нерухомість, а рухомий відбивач, на який нанесено відбивне покриття, встановлено з можливістю руху паралельно площині тримача зразків і почергово із зразками, що досліджуються.

Комп'ютерна верстка М. Шамоніна

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України,
вул. М. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, Україна

ДП "Український інститут інтелектуальної власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601